

T.B.M.M.
İYİ PARTİ

GRUP BAŞKANLIĞI

Tarih: 8.5.2025
Sayı: 110

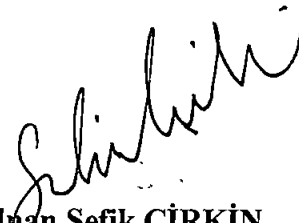

Adnan Şefik ÇİRKİN
Hatay Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifim ve gerekçesi ektedir.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Adnan Şefik ÇİRKİN
Hatay Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe
Tarih: 9-5-2025	Esas No: 2/3107

T B M M KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
0 8 Mayıs 2025
Numara:

T B M M GENEL EVRAK
0 8 Mayıs 2025
No: 1626030

GEREKÇE

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, yaşlı nüfus oranı 2019 yılında %9,1 iken, 2024 itibarıyla %10,6'ya yükselmiştir. Projeksiyonlara göre bu oran 2030'da %13,5, 2040'ta %17,9, 2060'ta %27 ve 2080'de ise %33,4'e ulaşacaktır. Bu eğilim, Türkiye'nin hızla yaşlanan bir toplum haline geldiğini ve yakın gelecekte her üç kişiden birinin 65 yaş üstü olacağını göstermektedir.

Buna karşın, doğurganlık oranları uzun süredir azalma eğilimindedir. Türkiye'nin toplam doğurganlık hızı 2001 yılında 2,38 iken 2023 yılında 1,51'e kadar gerilemiştir. Bu oran, nüfusun yenilenme eşiği olan 2,10'un oldukça altındadır.

Ayrıca Aktif Yaşlanma Endeksi (AYE) sonuçlarına göre Türkiye'nin 2024 yılı genel endeks değeri 29,7 ile AB ortalaması olan 36,8'in altındadır. Kadınların endeks değeri ise yalnızca 25,3'tür. Bu durum, kadınların ekonomik olarak daha kırılgan ve yaşlılık sürecine hazırlıksız olduğunu göstermektedir.

Türkiye'de vatandaşların çocuk sahibi olmaktan kaçınmasının nedenleri son yıllarda yapılan araştırmalarda oldukça net biçimde ortaya konulmuştur. Buna göre, Türkiye'de çiftlerin çocuk yapmama nedenleri arasında artan yaşam ve barınma maliyetleri, eğitim ve sağlık sistemine olan güvensizlik, kariyer ve çalışma hayatıyla anneliğin bağdaştırılamaması, yetersiz doğum sonrası destek sistemleri, çocuk bakım hizmetlerinin pahalı ve erişilmez olması, kadınların işten uzak kalma kaygısı ve sosyal güvenceden yoksunluk gibi sebepler yer almaktadır.

Bu kanun teklifiyle, üçüncü çocuğunu dünyaya getiren kadınlara kamu görevine atanma hakkı tanınması amaçlanmaktadır. Kamu güvencesi altında bir işe sahip olma imkanı, özellikle düşük gelirli veya istihdam dışı kadınların çocuk sahibi olma kararlarını doğrudan etkileyen güçlü bir teşvik unsurudur.

Bu kanun teklifinin kabul edilmesi, çocuk sahibi olmayı teşvik etmenin yanı sıra, kadınlara sosyal ve ekonomik güvence sağlayarak çocuklarının geleceği konusunda taşıdıkları endişeleri azaltmayı hedeflemektedir. Bu teklif, kadınların hem sosyal güvenlik sistemine entegre olmalarını hem de uzun vadede daha sağlıklı, üretken ve güvenli bir yaşlılık geçirmelerini sağlayacaktır.

Bu düzenleme, Türkiye'nin hızla yaşlanan nüfus yapısına karşı demografik dengeyi korumayı, kadınları çalışma hayatına entegre ederek ekonomik bağımsızlıklarını güçlendirmeyi ve çocuk sahibi olmayı teşvik etmeyi amaçlayan bütüncül bir sosyal politika önerisidir. Üçüncü çocuğunu dünyaya getiren kadınlara kamu görevine atanma hakkı verilmesi ile hem aile yapısı desteklenecek, hem de toplumsal fayda üretilecektir.

Bu kanun teklifi ile Devletin aileyi ve kadını önceleyen yeni nesil teşvik sistemleri geliştirme iradesini yansıtlacaktır. Düzenleme ile kamuoyuna yönelik bilgilendirici ve motive edici bir iletişim sloganı olarak: **"3. çocuğu yap, memuriyeti kap!"** ifadesi benimsenebilir. Bu slogan, doğumu özendiren, aile yapısını güçlendiren ve kadınların devlet güvencesi altında bir gelecek kurmasını hedefleyen bir sosyal vizyonun kamuya açık yansımasıdır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Kanun teklifi ile Türkiye'nin doğurganlık seviyelerinin düşmesinin önüne geçilmesi için üçüncü çocuğunu doğuran kadınlara kamu kurumlarında iş hakkı tanınması amaçlanmaktadır.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

DEVLET MEMURLARI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 45- Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihten sonra üçüncü çocuğunu doğuran Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı kadınlara, talepleri halinde, merkezi yönetim kapsamında yer alan kamu kurum ve kuruluşlarında memur statüsünde istihdam edilme hakkı tanınır.

Bu kapsamda istihdam edilecek kişiler için Kamu Personel Seçme Sınavı (KPSS) şartı aranmaz ancak; atanacak kişilerin, atanacakları kadro veya pozisyonlar için sınavlara ilişkin hükümler hariç olmak üzere başvuru usul ve esasları ile görevlendirilecek kurumlar Cumhurbaşkanlığı İnsan Kaynakları Ofisi ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından ortaklaşa belirlenir. Adayların yüz kızartıcı suçlardan hüküm giymemiş olması, kamu hizmetinden yasaklı olmaması ve genel sağlık şartlarını taşıması zorunludur.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından belirlenen hak sahiplerinin ataması kura usulü ile kamu kurumlarına yerleştirilmesi yoluyla yapılır. Atama teklifinin yapılması ile birlikte diğer kanunlardaki hükümlere bakılmaksızın, kadro ve pozisyonlar tahsis edilmiş sayılır.

Bu kanun kapsamında bir defa atama hakkı kullanılabilir.

Öğrenim durumu esas alınarak, hak sahiplerinin atama teklifleri aşağıdaki şekilde yapılır:

İlkokul, ortaokul ve ilköğretim mezunları: Hizmetli unvanlı kadro ve pozisyonlara,

Ortaöğretim ve yükseköğretim mezunları: Öğrenim durumlarına uygun memur unvanlı kadro ve pozisyonlara atanır.

İşçi statüsünde istihdam edilecek olanlar için sürekli işçi unvanlı kadrolar kullanılabilir.

Atama işlemleri, teklifin kamu kurumuna ulaşmasından itibaren 30 gün içinde tamamlanır. Atama tebliği, 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre yapılır. Atama onayı alınmasına rağmen göreve başlamayanlar ya da başladıktan sonra herhangi bir sebeple görevden ayrılanlar, bu kanun kapsamında yeniden istihdam edilemezler.

Uygulamanın usul ve esasları, Cumhurbaşkanlığı tarafından çıkarılacak bir yönetmelikle belirlenir.

MADDE 2 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3 – Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.